

Urszula Nowicka

Doktorat ks. Zbigniewa Prusińskiego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 54/3-4, 439-442

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ludzkiej oraz świętości jej życia, a także podaje dwa orzeczenia skazujące za przestępstwa popełnione przeciwko specjalnym obowiązkom.

W zakończeniu rozprawy Autor dokonuje podsumowania wszystkich wcześniejszych analiz i wyciąga z nich konkretne wnioski w zakresie wymiaru kar w Kościele na podstawie obowiązujących przepisów prawnych.

Recenzenci rozprawy habilitacyjnej o. dr Zbigniewa Suheckiego zgodnie ocenili, że w zakresie merytorycznym Autor dobrze i wiernie zrealizował swe zamierzenia badawcze, zwracając uwagę zwłaszcza na szeroką wiedzę Habilitanta, jego kompetentność oraz znajomość zarówno doktryny, jak też norm prawnych obowiązujących oraz praktyki na szczeblu centralnym Kościoła oraz wysoką dojrzałość naukową. Podkreślili także jego obszerny i wielokierunkowy dorobek naukowy oraz osiągnięcia i zasługi na polu naukowo-dydaktycznym.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę pozytywną ocenę rozprawy habilitacyjnej i całego dorobku naukowego Habilitanta oraz wynik kolokwium habilitacyjnego, podjęła uchwałę w sprawie nadania o. dr Zbigniewowi Suheckiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Urszula Nowicka

DOKTORAT KS. ZBIGNIEWA PRUSIŃSKIEGO

Dnia 10 maja 2011 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgr Zbigniewa Prusińskiego, absolwenta wyżej wymienionego Wydziału, sędziego Sądu Biskupiego w Łomży, wykładowcy w Wyższej Szkole im. B. Jańskiego w Warszawie. Doktorant przedstawił Radzie Wydziału rozprawę zatytułowaną *Wyroki Trybunału Łomżyńskiego w sprawach rozpoznawanych w kolejnych instancjach z tytułu przymusu i bojaźni oraz symulacji w latach 1945-2005*. Przedmiotowa praca napisana została na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, pod kierunkiem naukowym ks. prof. UKSW dr hab. Henryka Stawniaka. Z kolei recenzentami rozprawy byli ks. prof. dr hab. Edward Górecki z PWT we Wrocławiu oraz ks. prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński.

Małżeństwo cieszy się przychylnością prawa, dlatego należy je uważać za ważne, dopóki na forum sądowym nie udowodni się jego nieważności (kan. 1060 KPK). Prawodawca kościelny w sposób wyczerpujący wskazuje przyczyny, które ową nieważność mogą spowodować; wśród nich są także te, które dotyczą zgody małżeńskiej,

spowodowane symulacją (kan. 1101 § 2 KPK) oraz przymusem i bojaźnią (kan. 1103 KPK). Choć powszechnie przyjmuje się, że nie da się wydać wyroku pozytywnego z obu tych tytułów łącznie, to jednak nie brakuje spraw rozstrzygających, czy u danej osoby wystąpiła wola przeciwna małżeństwu czy raczej ma się do czynienia z wyrażeniem konsensu pod wpływem *vis et metus*. Kwestia jest aktualna i naukowo ważna, wymaga bowiem od osób zaangażowanych w proces szczególnej znajomości materii oraz właściwej oceny środków dowodowych. Zagadnienia z tym związane, w oparciu o wyroki wydane w III i kolejnych instancjach w sprawach przyjętych do przewodu sądowego w Sądzie Łomżyńskim jako I Instancji, stały się przedmiotem badań naukowych Doktoranta – i nie jest to bynajmniej jedynie wywód teoretyczny, ale analiza przeprowadzona w oparciu oraz w trosce o praktykę sądową.

Przedstawiona Radzie Wydziału rozprawa doktorska składa się z następujących elementów: wykaz skrótów (s. 7), wstęp (ss. 8-12), cztery rozdziały merytoryczne, podzielone na punkty i podpunkty (ss. 13-267), zakończenie (ss. 268-272) oraz bibliografia (ss. 273-287).

We wstępie dysertacji Autor określa przedmiot swoich badań naukowych, uzasadniając wybór problematyki i wyjaśniając, że do zajęcia się zagadnieniem spraw o nieważność małżeństwa z tytułu symulacji oraz przymusu i bojaźni rozpatrywanych łącznie, skłoniła go analiza akt konkretnej sprawy, toczącej się w czterech kolejnych instancjach i trwającej ok. 40 lat. Stała się ona inspiracją dalszych poszukiwań w tym temacie, skutkiem czego w przedstawionej Radzie Wydziału pracy analizie poddane zostały wyroki wydane w jedenastu sprawach, przyjętych do rozpatrzenia w Sądzie Łomżyńskim jako w I Instancji w latach 1945-2005, a zakończonych definitywnie w sądach III lub kolejnych instancji. Autor omawia także metody, jakimi posłużył się przy realizacji tematu pracy, przedstawia strukturę pracy oraz prezentuje materiał źródłowy, z którego korzystał.

Rozdział pierwszy, zatytułowany *Symulacja oraz przymus i bojaźń w kontekście zgody małżeńskiej* (ss. 13-90), stanowi wprowadzenie i fundament dla omawianych zagadnień, czyli zgody małżeńskiej jako takiej, a także symulacji – zarówno całkowitej, jak i częściowej – oraz przymusu i bojaźni. Ponieważ analizowane w dalszej części pracy wyroki wydawane były na przestrzeni 60 lat, dlatego te podstawowe założenia ukazane zostały na tle ich historycznego rozwoju i ewolucji, w oparciu zarówno o orzecznictwo rotalne, jak i doktrynę prawa kanonicznego. W tym kontekście, oprócz prawa materialnego, podjęte także zostały zagadnienia procesowe, a także kwestia kompatybilności tytułów symulacji oraz przymusu i bojaźni, w relacji do *causa simulandi* i *causa contrahendi*.

Trzy kolejne rozdziały, stanowiące analizę konkretnych, właściwie sklasyfikowanych wyroków, skonstruowane zostały wedle tego samego klucza metodologicznego.

Mianowicie każda ze spraw rozpoczyna się przedstawieniem jej przebiegu, następnie Autor omawia poszczególne wyroki oraz przedstawia własne wnioski.

Zgodnie z powyższym rozdział drugi to *Analiza wyroków rozstrzygniętych z tytułu symulacji* (ss. 91-131): Autor dokonuje w nim omówienia dwóch wyroków, rozstrzygających pozytywnie z tytułu całkowitej symulacji zgody małżeńskiej. Zwraca tu uwagę przede wszystkim na znaczenie właściwej interpretacji i oceny środków dowodowych, na kwestię awersji, istotnej przy dowodzeniu nieważności małżeństwa z tytułu symulacji oraz na wzajemne relacje, jakie zachodzą pomiędzy wykluczeniem a przymusem i bojaźnią.

Przedmiotem rozdziału trzeciego, zatytułowanego *Analiza wyroków rozstrzygniętych z tytułu przymusu i bojaźni* (ss. 132-214), stało się pięć kolejnych wyroków, w których nieważność małżeństwa została orzeczona z tytułu wywieranego na jednego z małżonków przymusu i bojaźni. Na podstawie dokonanych analiz Autor zwraca szczególną uwagę na istotną rolę sporządzenia profilu psychologicznego osoby przymuszanej i przymuszającej oraz na konieczność kompleksowej oceny zeznań przez sędziego wyrokującego, także w kontekście zagadnienia swobodnej oceny środków dowodowych.

Ostatni, czwarty rozdział dysertacji, zatytułowany *Analiza wyroków negatywnych*, zawiera analizę czterech rozstrzygnięć negatywnych, czyli takich, w których nieważność małżeństwa nie została udowodniona. Na ich podstawie Autor zwrócił w szczególności uwagę na takie zagadnienia jak rola i zadania obrońcy węzła małżeńskiego, potrzeba powołania biegłego sądowego, także w sytuacji, w której prawo nie nakłada na sędziego takiego obowiązku, a także ocena środków dowodowych, zwłaszcza oświadczeń stron i zeznań świadków.

Zakończenie pracy stanowi przedstawienie konkluzji, będących wynikiem przeprowadzonych rozważań i analiz oraz kwintesencję wniosków formułowanych w poszczególnych rozdziałach pracy. Jest podsumowaniem, ale jednocześnie odważną i krytyczną oceną pracy sędziów rozstrzygających poszczególne, analizowane sprawy. Autor nie boi się ukazywać błędów, zaniedbań i nadużyć tam, gdzie rzeczywiście miały one miejsce oraz apeluje o potrzebę stałej formacji pracowników sądownictwa kościelnego, zapewniającą wiedzę o aktualnie stosowanych i aplikowanych rozwiązaniach procesowych.

Obaj recenzenci wskazali zarówno pozytywne jak i negatywne walory dysertacji przedstawionej przez ks. mgr Zbigniewa Prusińskiego i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym, jak i formalnym. Zgodnie również podkreślili trafność i aktualność wyboru problematyki badawczej oraz to, że rozprawa ks. mgr

Zbigniewa Prusińskiego stanowi ważny element w zakresie badania problematyki naukowo i społecznie ważnej, a Autor dobrze zrealizował swoje założenia badawcze.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. Zbigniewowi Prusińskiemu stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Urszula Nowicka

Sprawozdanie z wyjazdu na UKRAINĘ
Studentów Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW w Warszawie
(13 – 17 października 2010 roku)

W dniach od 13 do 17 października 2010 r. miała miejsce wycieczka o profilu turystyczno-naukowym grupy studentów z Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW w Warszawie na Ukrainę. W wyjeździe autokarem wszystkich razem brało udział 32 osoby. Wśród uczestników wycieczki turystyczno-naukowej przeważali studenci Wydziału Prawa Kanonicznego – UKSW, ale nie zabrakło również studentów z innych Wydziałów UKSW, a także spoza naszej Uczelni. Oto ich nazwiska – uczestnicy wyjazdu: Michał Mróz, Paweł Marczak, Dawid Grabowski, Bartłomiej Wawryszuk, Karolina Malinowska, Anna Tomanek, Magdalena Florysiak, Iwona Wiśniewska, Justyna Paż, Klaudia Suska, Tadeusz Trzaskowski, Ewa Szarkowska, Łukasz Marczyk, Anna Żupińska, Marlena Mendra, Paweł Lusawa, Paulina Teryks, Karol Byczak, Adrianna Rzeszot, Bartłomiej Brzeszkiewicz, Teresa Konecka, Michał Aniszewski, Krzysztof Sierzputowski, Agata Tarnacka, Katarzyna Wierzbą, Paulina Trzcńska, Małgorzata Sówka, Krystyna Sikorska, Alina Wozijan – pilot, 2 kierowców firmy Duet Plus z Gołdapi: Zbigniew Łopiński i Wojciech Kryszkiewicz oraz Ks. Jarosław Sokołowski – WPK UKSW organizator wycieczki.

Wyjazd studentów na Ukrainę w całości został zorganizowany przez ks. dr. Jarosława Sokołowskiego, który znany jest na Wydziale Prawa Kanonicznego z podejmowania udanych inicjatyw. Nasz wyjazd doszedł do skutku również dzięki dużej życzliwości Rektora UKSW ks. prof. dr. hab. Henryka Skorowskiego, a także dzięki przychylności Prorektora UKSW prof. UKSW dr. hab. Jarosława Majewskiego, który przyznał dofinansowanie do tego wyjazdu.